

Enkele gegevens betreffende onderhoudskosten van wijken
sloten, bedrijfswegen en bruggen in de Veenkoloniën

J.B.Sprik

BIBLIOTHEEK DE HAAFF

Droevendaalsesteeg 3a

Postbus 241

6700 AE Wageningen

Inleiding

De vele wijken, sloten en bruggen in de veenkoloniën, vormen de laatste jaren een steeds groter wordende belemmering voor de nog steeds toeneemende mechanisatie in de landbouw.

Deze obstakels dienen voor zover ze geen nut meer hebben, zoveel mogelijk te verdwijnen, des te meer omdat ze jaarlijks toch onderhoud vergen. Het is dan ook nodig, deze jaarlijks terugkerende onderhoudskosten te kennen om de baten en kosten van het opruimen tegen elkaar te kunnen afwegen.

Teneinde enig inzicht in deze onderhoudskosten te krijgen zijn er in 1961 enkele veenkoloniale bedrijven bezocht voor het houden van een enquête naar de kosten die worden gemaakt voor het onderhouden van wijken, zwetsloten, perceelssloten, onverharde bedrijfswegen en bruggen. Vaste kosten, zoals rente en afschrijving zijn buiten beschouwing gelaten.

Bij het omrekenen van manuren naar geld is rekening gehouden met f 2,50 per manuur.

Gezien de opzet van dit onderzoek hebben de verkregen cijfers over de onderhoudskosten slechts een orienterende betekenis.

Wijken

De wijken, die variëren van onbevaarbaar tot goed bevaarbaar, moeten minstens eens per jaar, maar soms ook twee keer per jaar worden schoongemaakt.

Ook worden de zogenaamde wallen een keer per jaar gemaaid. De hooi-opbrengst van deze wallen is buiten beschouwing gelaten, omdat de kosten van het hooien ongeveer even hoog worden geacht als de waarde van het hooi.

Het schoonmaken vindt de eerste keer meestal plaats in juli; in de zogenaamde "slappe tijd". Indien het nodig is, worden de wijken in het na-jaar voor de tweede keer gemaaid.

Voor het onderhouden van een wijk aan één kant werd voor een lengte van 30-140m' in totaal 1548 uren opgegeven. Dit wordt voor het schoonmaken van een wijk aan beide kanten per jaar per 100 m' wijk $\frac{1548 \times 2}{30410} \times 100 = 10,18$ manuren.

Omgerekend in geld wordt dat $10,18 \times f 2,50 = f 25,-$ per jaar per 100 m' wijk.

Zwetsloten

Het onderhoud aan de zwetsloten kan men onderscheiden in wallen maaien en het zogenaamde "opschonon"; met dit laatste bedoelt men het riet maaien en de sloten op diepte en breedte houden. Het wallen maaien gebeurt in de zomer, gelijk met de wijken, en het opschonon gedeeltelijk in de zomer maar meestal in de herfst.

Voor het onderhouden van één kant van de zwetsloot werd voor een lengte van 22.250 m' sloot 598 manuren voor opschonon en 282 manuren voor wallen maaien opgegeven. Per 100 m' zwetsloot aan beide kanten onderhouden wordt dat voor opschonon $\frac{598 \times 2}{22250} \times 100 = 5,38$ manuren en voor wallen maaien wordt het $\frac{282 \times 2}{22250} \times 100 = 2,53$ manuren per jaar.

Omgerekend in geld wordt het respectievelijk $f 13,45$ en $f 6,33$. Totaal voor onderhoud dus $f 20,-$ per jaar per 100 m' zwetsloot.

Perceelssloten

In het algemeen worden de perceelssloten tegelijk met de wijken en de zwetsloten onderhouden, waarbij meestal op dezelfde manier wordt gewerkt; alleen het uitdiepen blijft weleens achterwege. De kosten voor onderhoud worden dan ook niet afzonderlijk berekend.

Voor het maaien en het opschonon, voor zover het gebeurt, werden samen 355 manuren opgegeven voor 87 dwarssloten à 70 m' is 6090 m'. Per 100 m' perceelssloot wordt het dan $\frac{355}{6090} \times 100 = 5,83$ manuren, overeenkomend met $5,83 \times f 2,50 = f 15,-$ per jaar per 100 m'.

Bedrijfswegen

De bedrijfswegen zijn ook in deze reeks opgenomen, omdat deze meestal moeten worden verbeterd als de wijken verdwijnen. Deze zogenaamde "lanen" zijn in het algemeen van een zodanige kwaliteit dat ze bij zwaarder en intensiever gebruik, binnen korte tijd moeilijk begaanbaar zijn, vandaar dat ze moeten worden verbeterd.

Het onderhouden van de "lanen" bestaat in hoofdzaak uit egaliseren, dat gedurende het hele jaar kan plaatshebben, maar vooral in het voorjaar en in het najaar tengevolge van meer transporten en van wateroverlast. Voor 29.080 m' "laan" werden 705 manuren per jaar opgegeven. Per 100 m' "laan" per jaar wordt dat $\frac{705}{29080} \times 100 = 2,42$ manuren, hetgeen overeenkomt met $2,42 \times \text{f } 2,50 = \text{f } 6,--$ per 100 m' "laan" per jaar.

Bruggen

De kosten voor het onderhoud aan de bruggen kan worden verdeeld in uurloonkosten en materiaalkosten. Het onderhoud bestaat voornamelijk uit het herstellen van gebroken onderdelen. Hiervoor werden voor 5 bruggen 195 manuren opgegeven, overeenkomend met 39 manuren per brug. Omgerekend in geld wordt het $39 \times \text{f } 2,50 = \text{f } 97,50$ per brug.

Verder werden voor deze 5 bruggen nog materiaalkosten opgegeven van $\text{f } 530,--$ overeenkomend met $\text{f } 106,--$ per brug. Uurloonkosten + materiaalkosten samen geeft dus $\text{f } 203,50$ onderhoudskosten per jaar per brug.

Van 5 andere bruggen werden de uurlonen en materiaalkosten in één bedrag opgegeven namelijk $\text{f } 920,--$ per jaar; hetgeen betekent dat de onderhoudskosten per brug $\text{f } 184,--$ zouden zijn. Uit bovenstaande volgt dat de onderhoudskosten aan een brug ca. $\text{f } 200,--$ per jaar bedragen.